

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
XXXVIII НАРОДНО СЪБРАНИЕ

16³²

КОМИСИЯ ПО МЕСТНОТО САМОУПРАВЛЕНИЕ,
РЕГИОНАЛНАТА ПОЛИТИКА И БЛАГОУСТРОЙСТВОТО

СТ А Н О В И Щ Е

По Конституционно дело No 6/2000 г., образувано на 17.05.2000 г. по искане на 56 народни представители от XXXVIII Народно събрание за тълкуване на чл. 2 и чл. 141 от Конституцията на Република България и за установяване на противоконституционност на разпоредбата на чл. 21, ал. 1, т. 7 от Закона за местното самоуправление и местната администрация и установяване несъответствие на същата разпоредба с Европейската харта за местно самоуправление.

На свое редовно заседание, проведено на 15.06.2000 г., Комисията по местното самоуправление, регионалната политика и благоустройството обсъди и прие следното становище относно конституционно дело No 6/2000 г. за тълкуване на чл. 2 и чл. 141 от Конституцията на Република България. Искането е за установяване на противоконституционност на разпоредбата на чл. 21, ал. 1, т. 7 от Закона за местното самоуправление и местната администрация и установяване несъответствието на същата разпоредба с Европейската харта за местното самоуправление.

Чл. 2, ал. 1 от Конституцията на Република България прогласява като основно начало на държавното устройство на страната местното самоуправление.

В Глава Седма от Основния закон са установени най-важните конституционни принципи на местното самоуправление и местната администрация. Определени са административно-териториалните единици, органите на управлението им, начинът на формирането им, правомощията и др. Тези основни принципи са доразвити в действащото законодателство като Закон за местното самоуправление и местната администрация, Закон за административно-териториалното деление на Република България, Закон за общинските бюджети, Закон за общинската собственост, Закон за териториалното деление на Столична община и градовете с районно деление, Закон за местните данъци и такси, Закон за местните избори и др.

Посочвайки местното самоуправление като съществен принцип на държавно устройство, в Конституцията и в другите законови актове не се дава легална дефиниция на понятието "местно самоуправление".

Легална дефиниция се съдържа в чл. 3, т. 1 от Европейската харта за местното самоуправление (ЕХМС). Тази разпоредба посочва, че под "местно самоуправление се разбира правото и реалната способност на местните власти да

регулират и управляват, в рамките на закона, съществена част от обществените дела на своя собствена отговорност и в полза на своето население”. Обхватът на местното самоуправление, дефиниран в посочената разпоредба, се конкретизира и в други текстове на този международен документ – чл. 5, чл. 7, чл. 8, чл. 9 и др.

ЕХМС е ратифицирана със закон, приет от XXXVII Народно събрание на 17.03.1995 г. и е влязла в сила от 01.09.1995 г. Впоследствие е обнародвана в “Държавен вестник”.

Ето защо съгласно чл. 5, ал. 4 от Конституцията на Република България, ЕХМС става част от вътрешното законодателство и при колизия с негови норми нейните разпоредби имат приоритет.

Чл. 11 от Закона за местното самоуправление и местната администрация определя предметния обхват на местното самоуправление в Република България и начините, чрез които то се реализира. Чл. 141 от Конституцията постановява, че общината има самостоятелен бюджет, като посочва, че постоянните финансови източници на общината се определят със закон. Установява се задължението на държавата чрез средства от бюджета и по друг начин да подпомага нормалната дейност на общините.

Самостоятелността на общинския бюджет е уредена в Закона за общинските бюджети (ЗОБ), Закона за държавния бюджет и в ежегодните закони за държавния бюджет. Законодателно са регламентирани съставянето, приемането, изпълнението, приключването и отчитането на общинските бюджети, бюджетните взаимоотношения между общините и републиканския бюджет и режимът на извънбюджетните средства на общините. Изрично в ЗОБ се указва, че общинските бюджети и извънбюджетни средства се управляват от органите на местното самоуправление и местната администрация в съответствие с разпоредбите на закона.

Посочвайки самостоятелността на общинския бюджет, следва да се осигури правото и възможността на общинския съвет като орган на местното самоуправление самостоятелно да определя размера на приходната част на общинския бюджет на база на установени със закон постоянни финансови източници на общината. Това е и в съответствие с чл. 9 от ЕХМС.

Съгласно чл. 21, ал. 1, т. 7 от ЗМСМА “Общинският съвет определя размера на местните данъци и такси в граници, предвидени със закон”.

Чл. 9 т. 3 от Европейската харта за местното самоуправление посочва, че: “Поне част от финансовите средства на органите на местно самоуправление трябва да се получава от местни такси и данъци, чиито размери те имат право да определят в рамките на закона.”

Ясно е, че между тези две нормативни разпоредби няма противоречие. Цитираният текст на ЗМСМА възпроизвежда в основното си съдържание текста от ЕХМС.

Според ЕХМС размерът на местните такси и данъци следва да се определя от органите на местното самоуправление в “рамките на закона”, а разпоредбата на българския закон предвижда, че общинският съвет ги определя “в граници, предвидени със закон.”

Съгласно чл. 60, ал. 1 от Конституцията на Република България основно задължение на гражданите е плащане на “данъци и такси, установени със закон.” Чл. 84, т. 3 посочва като правомощие на Народното събрание установяването на данъците и определянето на техния размер.

Анализирайки конституционните и законодателните разпоредби, постановените решения на Конституционния съд и изложеното по-горе, Комисията по местното самоуправление, регионалната политика и благоустройството смята, че общинските съвети разполагат с правото и възможността да определят размера на местните данъци и такси, които формират собствените им приходи съгласно чл. 6, ал. 2 от Закона за общинските бюджети. Безспорно е положението, че упражняването на това право следва да става в законно установени предели.

В тази връзка е нужно да се прецизират някои нормативни разпоредби с оглед по-пълното им хармонизиране с европейското законодателство. Това е от особена важност в процеса на подготовката на Република България за пълноправно членство в Европейския съюз.

Комисията по местното самоуправление, регионалната политика и благоустройството предлага на Народното събрание да приеме настоящото становище по к.д. No 6/2000 г.

15 юни 2000 г.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОМИСИЯТА ПО МЕСТНОТО
САМОУПРАВЛЕНИЕ,
РЕГИОНАЛНАТА ПОЛИТИКА
И БЛАГОУСТРОЙСТВОТО:
ИЛИЯН ПОПОВ

